

МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Анотація. Робота присвячена питанню побудови концептуальної схеми моделювання рівня життя населення України у контексті євроінтеграційних процесів на основі застосування методів канонічного аналізу кореляцій, кластерного та дискримінантного аналізу, рейтингового методу, методів лінійного масштабування, агрегування та динамічного аналізу.

Аннотация. Работа посвящена вопросу построения концептуальной схемы моделирования уровня жизни населения Украины в контексте евроинтеграционных процессов на основе применения методов канонического анализа корреляций, кластерного и дискриминантного анализа, рейтингового метода, методов линейного масштабирования, агрегирования и динамического анализа.

Summary. The work is devoted to the construction of a conceptual scheme for modeling the living standard of the Ukrainian population in the context of European integration processes based on the use of canonical correlation analysis methods, cluster and discriminant analysis, rating method, linear scaling, aggregation, and dynamic analysis methods.

Рівень життя населення – це індикатор, за яким оцінюють успішність країни. Для якісного аналізу рівня життя населення (РЖН) України та його оцінювання у контексті євроінтеграції запропонована наступна концептуальна схема моделювання РЖН, що включає наступні етапи:

Етап 1. Формування індикативного простору дослідження РЖН.

Етап 2. Побудова моделей аналізу РЖН на основі методів багатовимірної аналізу.

Етап 3. Побудова моделі оцінювання РЖН України та країн ЄС на основі інтегрального індексу.

Перший етап дослідження полягає у формуванні масивів вихідних даних, що в подальшому були використані в якості індикаторів РЖН України та країн ЄС. Основним методом для обробки інформації виступає метод синтезу та аналізу інформації, що базується на аналізі категорійного базису та сучасних підходів до оцінювання рівня життя населення.

Наступний етап концептуальної схеми дослідження розкриває процес побудови моделей аналізу РЖН на основі методів багатовимірної статистики, а саме – методів канонічного, кластерного та дискримінантного аналізів. Зазвичай за основу міждержавного порівняння та під час класифікації країни до певної групи за рівнем життя населення приймається економічний показник – ВВП або національний дохід на душу населення, виражений у валюті однієї з країн, або в доларах США. У даному дослідженні масив вихідних даних для моделі аналізу був сформований з таких міжнародних індексів як індекс щастя, глобальний індекс інновацій, індекс соціального прогресу, індекс людського розвитку, всесвітній індекс благодійності, індекс глобальної конкурентоспроможності [2, 3]. Всі ці індекси визначають рівень життя як складний комплекс характеристик, який включає в себе показники можливості людини працювати і жити в нормальних умовах, мати гідний рівень освіти, отримувати високо якісне медичне обслуговування, мати доступ до культурних цінностей, жити в безпечному суспільстві. Таким чином, вдалося задовольнити потребу в адекватному інструментарію та статистичній інформації, за допомогою яких можна визначити рівень життя населення України в контексті євроінтеграційних процесів та стає можливою кластеризація країн ЄС за міжнародними індексами оцінки рівня життя.

На другому етапі для виявлення безпосереднього взаємозв'язку між показниками оцінки РЖН з урахуванням економічного розвитку країни та міжнародних індексів соціально-морального напрямку застосовувався метод канонічного аналізу кореляцій. В свою чергу методи кластерного та дискримінантного аналізу використовувались для класифікації країн-членів ЄС за РЖН, що слугувало підґрунтям для визначення становища нашої країни та

подальшого шляху її наближення до однієї з груп.

Третій етап концептуальної схеми передбачає побудову інтегрального індексу для оцінювання рівня життя населення за допомогою рейтингового методу, методів лінійного масштабування, агрегування та динамічного аналізу. За основу розрахунку була взята Методика вимірювання людського розвитку регіонів України, затверджена Держкомстатом України і Президією НАН України [1], але зі змінами. Так були внесені зміни у масив вихідних даних, щоб їх можна було отримувати із інформаційних джерел міжнародних організацій, що дає змогу проводити оцінювання не тільки для України, але і для країн ЄС і визначати місце нашої країни у європейському просторі. Також було запропоновано замінити експертні методи при визначенні еталонних значень індикаторів та вагових коефіцієнтів на математико-статистичні методи, що дозволило знизити суб'єктивізм під час оцінювання.

Завершальний етап дослідження полягає в аналізі отриманих результатів для формування комплексних висновків щодо стану та тенденції змін РЖН України під впливом процесів євроінтеграції та структурних економічних зрушень. Досягнення високого РЖН, аналогічного рівню країн північної Європи є можливим для України за умови підвищення темпів економічного зростання та впровадження європейських соціальних стандартів у свою практику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика вимірювання регіонального людського розвитку [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу:

http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_rlr2017_pdf.pdf

2. Human development index [Electronic resource] / United Nations Development Programme. – Access mode: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

3. World Rankings [Electronic resource] – Access mode: <https://knoema.com/atlas/topics/World-Rankings>